

РЕШЕНИЕ

№ 2966

гр. Благоевград , 24.11.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ПЪРВИ ВЪЗЗИВЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ** в публично заседание на двадесети октомври,
през две хиляди и двадесета година в следния състав:

Председател: Катя Бельова
Членове: Лилия Масева
Анета Илинска

Секретар: Здравка Янева

като разгледа докладваното от Катя Бельова Въззивно гражданско дело №
20201200500924 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК и е образувано въз основа на две въззивни жалби.

Първата въззивна жалба е подадена от ЗАД „ОЗК – Застраховане“ АД, ЕИК 121265177, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.“Света София“ №7, ет.5, представлявано от изпълнителните директори А. Л. и Р. Д., чрез юрк.С. Х., против Решение №733 от 04.05.2020 г., постановено по гр.д.№70/2019 г. по описа на РС – Сандански, в частта, с която е уважен предявения по делото иск за главница за сумата над 789 лв. до присъдената такава от 2003 лв., т.е. за сумата от 1214 лв.

В жалбата се поддържат съображения за незаконосъобразност на атакуваната част от решението. Твърди се в подадената жалба, че в хода на първоинстанционното дело са допуснати и изслушани три заключения по САТЕ – основно, допълнително и повторно. Посочва се, че повторното заключение било оспорено от жалбоподателя, като той поискал от съда и назначаване на тройна САТЕ, но първоинстанционният съд неправилно не е уважил това доказателствено искане и е постановил съдебния си акт въз основа на събраните доказателства по делото. Твърди се, че в случая съдът не е обсъдил в решението си основното и допълнителното заключение, не е назначил тройна експертиза, а е кредитирал единствено повторното заключение, което е най – изгодно за ищеца, с което е допуснал процесуално нарушение и е постановил неправилен съдебен акт, който следва да

се отмени. Посочва се, че вещото лице по основното и допълнителното заключение е определило действителната стойност на процесния автомобил, като е посочило конкретни офертни предложения, с посочване на технически параметри на автомобила и източник на офертите. Твърди се, че вещото лице по повторната САТЕ също е използвало „метод на пазарните аналози“, но не са посочени техническите характеристики на обявите и източника. Не е съобразено също, че офертната цена не е равна по стойност на продажната, доколкото са ноторно известни обичаите при договаряне на цената на употребявани автомобили. Навежда се, че вещото лице по повторното заключение, цитирайки реални обяви от вестник „*“ не е посочило обявите с пълното им описание, за разлика от заключението на вещото лице Ч.. Твърди се също, че вещото лице по повторното заключение е определило средно – аритметична действителна стойност между 3760 лв. и 5300 лв., което било неправилно, защото средно пазарната стойност на една вещ не е равна на средно аритметичната стойност. На следващо място, в жалбата се посочва, че към 12.02.2018 г., т.е. 4 месеца след настъпване на застрахователното събитие, в сайта на * е имало 11 обяви за автомобил с технически характеристики, близки до процесния, като офертните цени били в диапазона 1900 – 6800 лв., а средната пазарна в размер на 3600 лв. При определяне на действителната стойност на процесния автомобил при използване на каталога * също се получавало действителна стойност 3758 лв. В този контекст, жалбоподателят поддържа, че не е възможно действителната стойност на процесния автомобил към датата на настъпване на застрахователното събитие да е 4530 лв. и за 4 месеца да се обезцени с 20 %. На следващо място, в жалбата се твърди, че неправилно първоинстанционния съд е стигнал до извода, че не са налице „запазени части“, които да се осребрят и приспадат от действителната стойност. Твърди се в тази връзка, че при наличие на тотална щета е икономически нецелесъобразно да се възстановява увредения автомобил, като от неговата действителна стойност следва да се приспадат „запазените части“. Посочва се, че последните са т.нар. „ползи от вредите“, които трябва да се приспадат от обезщетението, за да не се допусне неоснователно обогатяване на увредения. В този смисъл се поддържа, че е неправилен извода на съда, че не следва да се приспада стойността на вещта като скрап, доколкото ищеца не е реализирал подобна имуществена облага от автомобила след опожаряването. Твърди се, че съобразно константната практика на ВКС при наличие на тотална щета реалната увреда за собственика на МПС е равна на средно – пазарната стойност на автомобила към датата на събитието, намалена със стойността на запазените части на МПС. В заключение, в жалбата се поддържат съображения, че ищецът не е успял да докаже размера на исковата си претенция, като присъденият такъв с решението се твърди, че е завишен и не съответства на степента на претърпените имуществени вреди. Искане се отмяна на първоинстанционното решение над присъдената сума от 789 лв. до присъдената такава от 2003 лв., като неправилно и необосновано, вместо което се иска постановяване на ново решение, с което съдът да отхвърли претенцията за тази сума и да намали размера на присъдените от първоинстанционния съд разноски. Претендира се и присъждането на сторените разноски за двете инстанции, вкл. юрисконсултско възнаграждение.

По реда на чл.263, ал.1 ГПК не е постъпил отговор на въззивната жалба от насрещната страна по делото.

Втората въззивна жалба е подадена от Т. К. П. от гр.Сандански, *, чрез адв.И. Ч., против Решение №733 от 04.05.2020 г., постановено по гр.д.№70/2019 г. по описа на РС – Сандански, в частта, с която предявените по делото искове са отхвърлени като неоснователни, и в частта за разноските.

Жалбоподателят счита решението за неправилно и необосновано в обжалваните части. Твърди се в жалбата, че съгласно сключения между страните застрахователен договор, застрахователната сума за която и двете страни са се договорили, че ще покрива в максимална степен имуществената застраховка „пълно каско“ за процесния автомобил, е сумата от 6500 лв. Посочва се, че доколкото по делото е установено, че вследствие на застрахователното събитие „пожар“, настъпило на 16.10.2017 г. автомобилът е напълно изгорял и от него, съгласно заключенията и на двете вещи лица, не са останали части, които да подлежат на парично остойностяване, т.е. вследствие пожара е причинена максимално възможната вреда, която следва да се покрие и от максимално договорената застрахователна сума, т.е. със сумата от 6500 лв. На следващо място, в жалбата се твърди, че размера на претендираната лихва също е неправилно определен с първоинстанционното решение. В тази насока се посочва, че съгласно чл.409 КЗ застрахователят дължи законна лихва за забава върху дължимото застрахователно обезщетение след изтичане на срока по чл.405, освен в случаите на чл.380, ал.2 КЗ, т.е. единствения случай, когато застрахователя не дължи лихва е когато застрахования не е посочил банкова сметка, по която да бъде направено плащането на обезщетението. Посочва се, че подобно обстоятелство не се твърди от ответника, а доколкото се установява, че определеното от застрахователя обезщетение е изплатено по банков път, е очевидно, че хипотезата на чл.380, ал.3 КЗ не е налице. Твърди се, че в конкретния случай, при установено напълно изгоряло застраховано имущество, без каквато и да е възможност за възстановяването му или остойностяването на каквато и да е част от него, без всякакво значение за определянето основанието и размера на обезщетението е, дали автомобила е формално спрял от движение или не е, поради което и не следвало да се приеме, че жалбоподателя е бил в забава относно представянето на доказателства пред застрахователя за това обстоятелство, т.е. не следва да се приеме, че застрахователя не дължи лихва до представянето им. На последно място, в жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на решението и в частта, с която е разпределена отговорността на страните за сторените по делото разноси. Искане се отмяна на решението в обжалваните части и уважаване изцяло на предявения от жалбоподателя иск, ведно с осъждане на ответното дружество да заплати на жалбоподателя сторените по делото разноси, в това число и адвокатско възнаграждение за две инстанции, съобразно чл.38, ал.2 от ЗАдв., както и допълнително заплатен депозит за вещо лице.

По реда на чл.263, ал.1 ГПК по делото е постъпил писмен отговор на жалбата от другата страна по делото – ЗАД „ОЗК-Застраховане“ АД, чрез юрк.С. Х.. В отговора се

оспорва жалбата на Т. П., като се поддържа, че тя е неоснователна. Твърди се, че неправилно се претендира застрахователната сума, вместо действителната стойност. Посочва се в тази връзка, че разпоредбите на КЗ са ясни и недвусмислени и са в насока, че при настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, поради което са неоснователни и възраженията на жалбоподателя, че застрахователя следва да изплати максимално уговореното обезщетение от 6500 лв. На следващо място, в отговора се поддържа, че възраженията на ищеца по отношение на лихвата за забава са неправилни. Твърди се, че няма спор по делото, че е налице „тотална щета“ вследствие на пожар, като разпоредбата на чл.390, ал.1 КЗ недвусмислено посочвала какъв документ следва застрахования да представи – за прекратена регистрация на МПС, в което е отбелязано, че прекратяването на регистрацията е поради настъпила тотална щета. Излагат се и съображения, че е неправилно и възражението на ответника по отношение на разноските по делото. Отделно от това се твърди, че след постановяване на първоинстанционното решение, застрахователят е платил по сметка на ищеца и сумата от 789 лв., представляваща изпълнение върху необжалваемата част от решението. Моли се да се остави без уважение жалбата на Т. П., както и за присъждане на сторените по делото разноски за юрисконсултско възнаграждение.

В проведеното открито съдебно заседание по въззивното дело, въззивника и въззиваемата страна, редовно призовани, не се явяват и не изпращат представител. Депозират становища, в които поддържат процесуалните си позиции.

С оглед изложените във въззивната жалба доводи и становищата на страните, като прецени събраните по делото доказателства и разпоредбите на закона, Благоевградският окръжен съд приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Въззивните жалби отговарят на изискванията на чл.259 и сл. ГПК, същите са подадени в законоустановения срок от лица, които имат правен интерес от обжалването на постановеното от районния съд решение, поради което съдът ги намира за допустими и следва да ги разгледа по същество.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част. По отношение правилността на първоинстанционния съдебен акт, съгласно разпореждането на чл.269, ал.1, изр.2-ро от ГПК, въззивният съд е ограничен от посочените в жалбата оплаквания, като съгласно указанията, дадени в т.1 от ТР №1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, служебно следи за приложението на императивни правни норми.

Обжалваното решение е валидно постановено в пределите на правораздавателната власт на съда, същото е допустимо, като постановено при наличието на положителните и липса на отрицателните процесуални предпоставки. Спорът е правилно квалифициран.

По правилността на решението в обжалваните части, съдът намира следното:

Въззивният съд счита, че формираната от първоинстанционния съд фактическа обстановка, така както е изложена в мотивите на решението, е пълна, правилна и кореспондираща с доказателствения материал, и с оглед разпоредбата на чл.272 от ГПК, препраща към нея, като същата се изразява в следното:

Не е спорно между страните, а и се установява от събраните доказателства, че на 19.05.2017 г. между Т. К. П. в качеството на застрахован и ЗАД „ОЗК-Застраховане“ в качеството на застраховател е сключен Договор за застраховка, обективиран в застрахователна полица *****, по силата на който страните са се съгласили да се застрахова собствения на ищеца лек автомобил марка „*“, модел „*“, с рег.№*****, с дата на първа регистрация 02.02.2001 г., с рама №***** и двигател №***** при следните условия: покрити рискове – пълно каско; начин на обезщетяване – експертна оценка; обща застрахователна сума – 6500 лв.; застрахователна премия – 389.99 лв.; данък 2% върху ЗП – 7.80 лв.; обща дължима сума – 397.79 лв., платима еднократно до 19.05.2017 г.; срок на застраховката от 00 ч. на 21.05.2017 г. до 00 ч. на 20.05.2018 г. Видно от сметка №***** застрахованият Т. К. П. същия ден е платил застрахователната премия в размер на 389.99 лв., ведно с 2% данък върху същата в размер на 7.80 лева или общо сумата от 397.79 лв.

По делото е прието за безспорно, а и се установява от събраните доказателства, че на 16.10.2017 г. в гр.* е възникнал пожар и е изгорял лек автомобил „*“ с рег.№ *****, като е налице тотална щета. От експертно – пожаротехническо заключение на РСПБЗН се установява, че след подаден в 2.30 ч. сигнал на тел.112, екип на РСПБЗН започнал гасенето на пожара около 2.33 часа, което е приключило около 2.50 часа, но автомобилът бил унищожен от пожара, като са нанесени тотални щети по двигателния отсек и купето. Посочено е, че вероятната причина за запалването на автомобила била умишлен палеж, предизвикан от неизвестно лице, което в посочения времеви период е залял автомобила в участъка между предно стъкло и двигателния отсек с леснозапалима течност и запалил същия с външен огнеизточник, в резултат на което огънят бързо се пренесъл към вътрешността на купето и двигателния отсек по леснозапалими пластмасови и гумени детайли. По повод на така станалия палеж в Районна прокуратура Сандански е образувано досъдебно производство №339-ЗМ-761/2017 г. по описа на РУ на МВР – Сандански срещу неизвестен извършител за престъпление по чл.330, ал.1 от НК. С постановление от 21.12.2017 г. на наблюдаващия прокурор производството по делото е спряно на основание чл.199 от НПК, чл.242, ал.1, пр.2 от НПК във вр. с чл.244, ал.1, т.2 от НПК във вр. с чл.245, ал.1 от НПК поради неразкриване на извършителя на престъплението.

По делото е представено писмо изх.№1315-1262 от 21.02.2018г., с което ответното дружество уведомява ищеца, че по повод ликвидационна преписка по щета с №0020-020-

0396/2017г. за нанесени увреждания на МПС – лек автомобил „*“, модел „*“, с рег. №*****, е установено от техническата експертиза по щетата, че възстановяването на автомобила надвишава 70% от застрахователната стойност, поради което е налице тотална щета съгласно глава пета, раздел втори, чл.21, ал.1 от Общите условия по застраховка „Каско“ на МПС, която гласи, че „Тотална щета е налице, когато ремонтно-възстановителните разходи са 70% и повече от застрахователната сума на пострадалото МПС. Увреденото МПС остава собственост на застрахователя, като при установяване на запазени части размерът на застрахователното обезщетение се определя като от застрахователната стойност се приспадне размера на запазените части, възли и агрегати“. Със същото писмо ищецът е уведомен, че на ищеца ще бъде изплатено застрахователно обезщетение в размер на 70% от 3610 лева, колкото е действителната стойност на пострадалото МПС към датата на събитието. С писмото е поискано на основание чл.390, ал.1 от КЗ да бъде представен документ за прекратяване на регистрацията на моторното превозно средство, за да бъде изплатено одобреното обезщетение. Не е спорно, че на ищеца е заплатено застрахователно обезщетение в размер на 2527 лв. На 23.07.2018г. ищецът е изпратил писмо до ответното дружество, в което е изразил несъгласие с определения и изплатен размер на застрахователното обезщетение.

По делото е представено Свидетелство за регистрация част I на лек автомобил марка „*“, модел „*“, с рег.№*****, с дата на първа регистрация 02.02.2001 г., с рама №***** и двигател №***** собственост на Т. К. П. . Върху талона е направено отбелязване от 03.11.2017 г., че регистрацията на МПС е прекратена, но без да е ясно кой е направил отбелязването – липсва посочване на име, длъжност и т.н.

В хода на първоинстанционното производство е допусната и назначена съдебно оценителна автотехническа експертиза, изготвена от в.л. доц.д-р инж.Р. Ч., която е дала заключение, че действителната стойност на лекия автомобил към дата 16.10.2017 г. е 3636 лв. Вещото лице е посочило, че процесният автомобил е опожарен, като пожарът е обхванал почти целия автомобил – кабината е напълно изгоряла, незасегната от горене е задната част. Счита, че части от напълно изгорял автомобил не следва да се слагат в други МПС. Запазени части, годни за употреба, са пета врата и броня задна комплект, на стойност 180 лв. Виждат се запазени и заден ляв и десен комплект светлини, но предвид материала, от който се изработени, при достигнатите високи температури при горенето, експертизата не ги е приела като годни за употреба. Пазарната стойност на автомобила е 3700 лв., определена от оферти, а не от реално реализирани продажби. От собствената маса на процесното МПС, след изваждане на приетите за годни петна врата и броня комплект, както и масата на изгорелите неметални части в кабината и външни детайли, за скрап може да се предаде около 700 кг, равняващи се на 140 лв. Общо реализиран приход от скрап и 2 бр. годни за употреба авточасти възлиза на 320 лв.

По делото е допусната и повторна оценителна съдебно-автотехническа експертиза, изготвена от в.л. инж.С. М. който е дал заключение, че вследствие на опожаряването

процесният лек автомобил е претърпял поражение на всички части, възли и агрегати от предна част до заден мост, като при това състояние е станал негоден за възстановяване, т.е. е налице тотална щета. Запазени части на външен вид са пета врата, задни светлини комплект и задна броня. Същите обаче са с неизвестно техническо състояние след претърпения пожар и не се препоръчват за втора употреба. Пазарната стойност на автомобила към датата на събитието – 16.10.2017 г., е определена на 4530 лв., а за скрап може да се предадат 984 кг на стойност 197 лв. В съдебно заседание вещото лице е допълнило, че задната врата също е нагоряла и не е в запазен вид. Посочените по-горе като запазени на пръв поглед детайли не се знае дали нямат деформации, изкривявания от силния огън и голямата температура, което може да се установи като се разглобят и се види дали ще започнат да се чупят. Посочил е, че части от горели автомобили са съмнителни и не следва да се влагат в други МПС, както и че автомобилът на практика е напълно изгорял – само задната врата е запазена, но тя също е нагоряла и не се знае в какво състояние е.

При така установените факти по делото, с атакуваното решение РС – Сандански е приел предявения иск по чл.405 КЗ вр. с чл.408 вр. с чл.386, ал.1 КЗ вр. с чл.79, ал.1 ЗЗД за основателен за сумата от 2003 лв., представляваща неизплатено застрахователно обезщетение за настъпила на 16.10.2017 г. „тотална щета“ на лек автомобил марка „*“, модел „*“, с рег.№***** с дата на първа регистрация 02.02.2001 г., с рама №***** и двигател №***** в резултат на застрахователно събитие „пожар“, ведно със законната лихва от датата на представяне пред ответника на доказателства за дерегистрация на застрахования автомобил по причина на настъпила „тотална щета“, като искът е отхвърлен като неоснователен за разликата над уважения размер от 2003 лв. до пълния предявен размер от 3973 лв. За да постанови този резултат, районният съд е изложил подробни съображения, че размерът на застрахователното обезщетение в случая следва да бъде определен съобразно пазарната стойност на процесното МПС към датата на застрахователното събитие – в размер на 4530 лв. Прието е районният съд, че от дължимото обезщетение следва да се приспадне сумата от 2527 лв., която е заплатена от застрахователя, поради което искът се явява основателен до предявения размер от 2003 лв., а над този размер до пълния претендиран размер от 3973 лв. искът подлежи на отхвърляне. С атакуваното решение също така е отхвърлен като неоснователен и предявения иск с правно основание чл.409 КЗ и чл.86 ЗЗД, за заплащане от ответника на сумата от 513, 17 лв., представляваща обезщетение за забава за периода от 16.10.2017 г. до 23.01.2019 г. За да отхвърли този иск, районният съд е приел, че съгласно чл.390, ал.1 от КЗ преди изплащане на обезщетение, определено като тотална щета на моторно превозно средство, регистрирано в Република България, застрахователят изисква от ползвателя на застрахователна услуга удостоверение от компетентните регистрационни органи за прекратяване на регистрацията на моторното превозно средство, в което е отбелязано, че прекратяването на регистрацията е поради настъпилата тотална щета. Приел е, че изпълнението/неизпълнението на задължението за дерегистрация и представянето пред застрахователя на доказателства за това, има значение за началния срок на забавата, но не и за основателността на претенцията

за главницата /застрахователно обезщетение/. Посочил е, че в настоящия случай ищецът не е ангажирал доказателства дали и кога е представил на застрахователя удостоверение, издадено от компетентните регистрационни органи за прекратяване на регистрацията на моторното превозно средство, в което е отбелязано, че прекратяването на регистрацията е поради настъпилата тотална щета. Поради това съдът е приел, че по делото не са представени доказателства, че ответникът е изпаднал в забава за плащане на застрахователно обезщетение, поради което е приел, че искът по чл.409 от КЗ следва да се отхвърли, а законна лихва се дължи след представяне на документи за deregистрация на автомобила поради настъпила „тотална щета”.

БлОС намира, че решението в атакуваните с жалбите части е правилно и законосъобразно, по следните съображения:

1) По предявения иск с правно основание чл.405 във вр. с чл.408 вр. с чл.386, ал.1 КЗ:

Този иск, както се посочи, е уважен от първоинстанционния съд до сумата от 2003 лв., а над този размер до пълния претендиран размер от 3973 лв. искът е отхвърлен.

Срещу така постановеният резултат са насочени и депозираните по делото въззивни жалби, като с жалбата на ЗАД „ОЗК – Застраховане“ АД се обжалва присъдената сума в размер над 789 лв. до 2003 лв., а с жалбата на Т. К. П. се обжалва отхвърлената част от иска, за сумата над присъдената такава от 2003 лв. до предявената от 3973 лв.

Съдът намира, че и двете въззивни жалби са неоснователни, а уважаването на предявения иск с правно основание чл.405 във вр. с чл.408 вр. с чл.386, ал.1 КТ за сумата от 2003 лв. е правилно.

Изложените от районния съд съображения се споделят от въззивния съд, на основание чл.272 ГПК съдът препраща към тях, като с оглед възраженията в жалбите въззивният съд излага и следните свои съображения по предявения иск.

За успешното провеждане на иска с правна квалификация чл.405 вр. с чл.408 вр. с чл.386, ал.1 КЗ, ищецът следва да установи при условията на пълно и главно доказване в процеса наличието на валидно облигационно правоотношение с ответното дружество по сключен договор за застраховка „Каско“, с включено покритие на осъществения риск, със срок на действие, покриващ датата на застрахователното събитие, обстоятелството, че на сочената дата е настъпило застрахователно събитие, както и че вследствие на събитието е претърпял твърдените имуществени вреди по вид и размер, наличието на причинно-следствена връзка между събитието и вредоносния резултат, както и че е изправна страна в правоотношение със застрахователя, като е заплатил дължимата застрахователна премия и е изпълнил задължението си да уведоми своевременно застрахователя за увреждането и да му представи необходимите документи. В тежест на ответника е да докаже точно изпълнение на договорните си задължения, или направените правоизключващи и правопогасяващи

възражения.

В случая, на основание чл.146, ал.1, т.4 ГПК с доклада по делото, първоинстанционния съд е обявил за ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че: - моторно превозно средство – лек автомобил * * с рег.№***** е бил застрахован по имуществена застраховка „Каско“ в ответното дружество със застрахователна полица *****;- на 16.10.2017 г. в гр.Сандански е възникнал пожар и е изгорял лек автомобил * * с рег.№*****, като е налице тотална щета; - лек автомобил марка „*“, модел „*“, с рег. №***** е с дата на първа регистрация от 2001 г.; - на ищеца е заплатено застрахователно обезщетение в размер на 2527 лв. Отделно от това, по делото е доказано от ищеца и това, че е заплатил дължимата застрахователна премия и е изпълнил задължението си да уведоми своевременно застрахователя за увреждането. На следващо място, не е спорно по делото и обстоятелството, че на ищеца е изплатено застрахователно обезщетение в размер на 2527 лв., като извършеното от застрахователя частично плащане, предхождащо процеса, съставлява по своето същество и признание за наличието на изискуемите предпоставки за ангажиране отговорността на застрахователя и изплащане на обезщетение.

Спорен по делото е въпросът – в какъв размер следва да бъде определено дължимото застрахователно обезщетение.

По отношение на размера на дължимото обезщетение следва да се вземе предвид действителната пазарна стойност на застрахованото имущество към датата на настъпване на застрахователното събитие, след като не е предвидено друго в договора за застраховка, съгласно чл.400, ал.3 вр. с ал.2 от КЗ. Нормата на чл.400, ал.2 от КЗ определя по отношение на имущественото застраховане, че за действителна се смята стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго със същото качество, а посочената по-горе стойност е именно пазарната. В този смисъл е и трайната съдебна практика – напр.Решение №79/02.07.2009 г. по т.д.№156/2009 г. на ВКС, I ТО и Решение №6/02.02.2011 г. по т.д.№293/2010 г. на ВКС, I ТО и др.

Съгласно константната съдебна практика (вж. напр. Решение №65 от 09.07.2013 г. по гр. д.№865/2012 г. по описа на ВКС, III г. о., ГК, Решение №165 от 24.09.2013 г. по т.д. №469/2012 г. по описа на ВКС, II т. о., ТК и др.) при наличието на тотална щета реалната увреда за собственика на МПС (респ. дължимото от застрахователя обезщетение) е равна на средно – пазарната стойност на автомобила към датата на събитието, намалена със стойността на запазените части на МПС.

В случая първоначалната, допълнителната и повторната експертиза са дали заключение, че в случая е налице тотална щета, като е посочено, че възстановяването на автомобила е икономически нецелесъобразно. При определяне на дължимото застрахователно обезщетение обаче правилно районният съд е използвал изчисленията на повторната съдебно – автотехническа експертиза, тъй като тя е по – обоснована от допълнителното заключение на единичната САТЕ, след оспорване на което е изготвено

повторното заключение. Според него справедливата пазарна стойност на застрахования автомобил към датата на деянието – 16.10.2017 г., е в размер на 4530 лв.

От тази стойност правилно районният съд не е приспаднал стойността на запазените части, тъй като същите според повторната експертиза са с неизвестно техническо състояние след претърпения пожар и не се препоръчват за втора употреба. В тази насока са също така и изводите на вещото лице по първоначалната експертиза, което посочва, че части от напълно изгорял автомобил не бива да се слагат в други МПС-та. От друга страна, не следва да се приспада от дължимото застрахователно обезщетение и сумата, която ищецът би получил при предаване на процесното МПС за скрап, защото меродавна за приспадане е стойността на запазените части, а не тази получена за скрап. Това е така, защото скрапната стойност отразява цената на вложения в автомобила метал, в зависимост от теглото му, но не и придадената стойност на автомобилните части, определена съобразно тяхното специфично предназначение. По тази причина стойността на автомобила на скрап следва да се прилага само по изключение в случаите, когато автомобилът действително е бил предаден за рециклиране, каквито данни липсват по делото.

Ето защо и съдът намира, че правилно районният съд е приел, че размерът на застрахователното обезщетение следва да бъде определен съобразно пазарната стойност на процесното МСП към датата на застрахователното събитие – в размер на 4530 лв., като сумата, която следва да заплати ответника на ищеца, след приспадане на заплатената от застрахователя сума от 2527 лв., възлиза в размер на 2003 лв., за която сума следва да се уважи иска, а над тази сума до пълния предявен размер от 3973 лв. искът подлежи на отхвърляне.

Като е постановил този резултат, РС – Сандански е постановил законосъобразно решение.

БлОС намира изложените от жалбоподателя ЗАД „ОЗК – Застраховане“ АД възражения за незаконосъобразност на решението, за неоснователни, като счита, че подадената от него жалба е неоснователна.

Неоснователно е на първо място възражението, че районният съд не е обсъдил в решението си основното и допълнителното заключение. От мотивите на атакуваното решение се установява, че първоинстанционния съд е обсъдил всички доказателства по делото, в това число първоначалното (основното) и допълнителното заключение, поради което възражението е горния смисъл е неоснователно. Правилно обаче е взето предвид при определяне действителната пазарна стойност на процесното МПС заключението по повторната експертиза, тъй като тя е по – обоснована от допълнителното заключение на единичната САТЕ, след оспорване на което е изготвено повторното заключение. Повторното заключение е изготвено въз основа на два метода – метод на пазарните аналози и метод на „Ауто Експерт“ ЕООД, т.е. на „Гражданска отговорност“, като пазарната

стойност на процесното МПС е оценена като средноаритметична стойност от резултатите по двата метода. Докато при първоначалното и допълнителното заключение е използван единствено метода на пазарните аналози, въз основа на оферти за продажба на автомобили, притежаващи технически характеристики като процесното МПС, а не от реално реализирани продажби. За разлика от тях при повторното заключение са използвани цените на реално закупени автомобили на пазарни цени. Ето защо последното е по обосновано от предходно извършените основно и допълнително заключения.

На следващо място, съдът намира за неоснователно възражението на застрахователното дружество, че неправилно първоинстанционния съд е стигнал до извода, че не са налице „запазени части“, които да се осребрят и приспадат от действителната стойност на автомобила. Неоснователно е, защото съобразно повторното заключение по САТЕ на вещото лице инж.С. М. запазените части на външен вид – врата пета, задни светлини и задна броня, са с неизвестно техническо състояние след претърпения пожар и не се препоръчват за втора употреба. Вещото лице по първоначалното заключение също е дало заключение, че части от напълно изгорял автомобил не следва да се слагат в други МПС. В този смисъл, доколкото по делото не се установяват запазени части, които да са годни за продажба, съдът намира, че правилно районния съд е приел, че не са налице „запазени части“, които да се осребрят и приспадат от действителната стойност на автомобила. Както се посочи по – горе, не следва да се приспада и стойността, която ищецът би получил от автомобила като скрап, тъй като стойността на автомобила като скрап следва да се прилага само по изключение в случаите, когато автомобилът действително е бил предаден за рециклиране, каквито данни липсват по делото.

Неоснователно е и възражението на жалбоподателя ЗАД „ОЗК – Застраховане“ АД, че размера на исковата претенция не е доказан и че присъденото застрахователно обезщетение е завишено. Размера на исковата претенция се доказва от повторното заключение на допуснатата САТЕ, а присъденото от районния съд обезщетение съответства на този размер, поради което и възраженията са неоснователни.

БлОС намира за неоснователни и изложените от жалбоподателя Т. К. П. възражения против решението, касаещи иска по чл.405, ал.1 КЗ. Всъщност във връзка с този иск жалбоподателят П. навежда единствено възражение, че доколкото по делото не е установено друго, съгласно разпоредбата на чл.400, ал.3 КЗ, следва да се приеме, че застрахователната сума по договора е определена съгласно действителната стойност на имуществото, като страните по застрахователния договор са дали своята оценка за действителната цена на конкретния застрахован автомобил, поради което доколкото не е уговорено друго стойността на погиналото имущество в случая е равна на застрахователната сума по договора, т.е. на 6500 лв. Както вече се посочи по – горе, съгласно константната съдебна практика (вж. напр. Решение №65 от 09.07.2013 г. по гр. д.№865/2012 г. по описа на ВКС, III г. о., ГК, Решение №165 от 24.09.2013 г. по т.д.№469/2012 г. по описа на ВКС, II т. о., ТК и др.) при наличието на тотална щета реалната увреда за собственика на МПС (респ.

дължимото от застрахователя обезщетение) е равна на средно – пазарната стойност на автомобила към датата на събитието, намалена със стойността на запазените части на МПС. Следователно, независимо, че застрахователната сума по договора за имуществено застраховане следва да бъде равна на действителната стойност на имуществото към момента на сключване на договора, тази сума съставлява една максимална горна граница на дължимото обезщетение за срока на действие на договора, но не винаги подлежи на изплащане в пълен размер. От значение за това какъв ще е размера на обезщетението е пазарната стойност на застрахованото МПС към датата на събитието, а не застрахователната сума по договора за имуществено застраховане. Ето защо и обсъжданото възражение е неоснователно.

С оглед неоснователността на жалбите, атакуваното решение следва да се потвърди на първо място в атакуваната част, касаеща иска по чл.405, ал.1 КЗ, за уважената част над присъдените 789 лв. до уважения размер от 2003 лв. Решението по този иск следва да се потвърди и в отхвърлителната му част, с която искът е отхвърлен за сумата над уважения размер от 2003 лв. до пълния предявен размер от 3973 лв. За пълнота следва да се изтъкне, че за сумата от 789 лв. решението по коментирания иск е влязло в законна сила, доколкото не е обжалвано в законоустановения срок.

2. По предявения иск с правно основание чл.409 КЗ вр. с чл.86, ал.1 ЗЗД:

РС – Сандански е отхвърлил този иск, тъй като ищецът не е ангажирал по делото доказателства дали и кога е представил на застрахователя удостоверение, издадено от компетентните регистрационни органи за прекратяване на регистрацията на процесното моторно превозно средство, в което да е отбелязано, че прекратяването на регистрацията е поради настъпила тотална щета. Поради това съдът е приел, че по делото не са представени доказателства, че ответникът е изпаднал в забава за плащане на застрахователно обезщетение, поради което е прието, че искът по чл.409 КЗ следва да се отхвърли, а законната лихва се дължи след представяне на документи за deregистрация на автомобила поради настъпила „тотална щета“.

Съдът намира, че възприетото от районния съд решение е правилно и законосъобразно.

Процесната щета е тотална, поради което ищецът е следвало да представи доказателства за deregистрация на автомобила съгласно чл.390, ал.1 от КЗ, за да изпадне ответникът в забава. Разпоредбата на чл.390, ал.1 от КЗ предвижда, че изплащането на обезщетение по този ред при тотална щета е обусловено от представяне на удостоверение за прекратена регистрация на МПС. Задължението е въведено ex lege, т.е. не е в зависимост от Общите условия на отделния застраховател. Иницирането на административната процедура не е поставено в зависимост и от това, дали застрахователят е изискал документа за deregистрация или не. Предприемането на тази процедура /по deregистрация/ е в правомощията на потребителя на застрахователна услуга и в негова тежест е представянето на предвидените в закона доказателства с оглед интереса му от поставяне на длъжника в

забава /в този смисъл е постановената непроменена практика на ВКС в решение №44/2015 г. по т.д.№775/2014 г. на Първо т. о.; решение №59/2015 г. по т. д.№1256/2014 г. на Второ т. о. и др. /.

В настоящия случай, доказателства за прекратяване на регистрацията на МПС-то, /талон/, обезщетение за чието увреждане е предмет на спора, не са представени нито пред застрахователя, нито пред съда. Представено е свидетелство за регистрацията на МПС част II върху което е отбелязано, че е с прекратена регистрацията, не може да служи за поставяне на ответника в забава, доколкото не е ясно кой е направил отбелязването, респ. не е ясно дали е оправомощен от закона компетентен държавен орган, а и защото не е посочено, че причина за прекратяването на регистрацията е тотална щета.

В постановеното по реда на чл.290 ГПК Решение №44/02.06.2015 г. по т.д.№775/2014 г. на ВКС, т. о. е прието, че на основание чл.193, ал.3 КЗ (отм.), сега чл.390 от КЗ, представянето на доказателство за дерегистрация на автомобила има значение за началото на срока за забава, но не и за основателността на претенцията за главницата (застрахователно обезщетение). Ето защо искът по чл.309 КЗ вр. чл.86 ЗЗД за период преди представяне на доказателства за прекратяване на регистрацията подлежи на отхвърляне, както и иска за мораторната лихва за предходен период, считано от 16.10.2017 г. до 23.01.2019 г. /съобр. петитума в искова молба/. Поради това, обезщетение за забава ще следва да се дължи, считано от датата на представяне на доказателството пред застрахователя, както правилно е постановено от първоинстанционния съд. Предявените за предходен период акцесорни искове /за законна и мораторна лихва/ се явяват неоснователни и подлежат на отхвърляне, поради което атакуваното решение следва да се потвърди и в частта, касаеща исковете за мораторна и законна лихва по чл.409 КЗ вр. с чл.86, ал.1 ЗЗД. Подадената от ищеца жалба срещу решението в тази част е неоснователна.

По жалбата на Т. К. П. срещу решението в частта, касаеща присъдените разноски пред районния съд, БлОС намира следното:

Правилно районният съд не е присъдил в полза на ищеца П., сега жалбоподател, разноски за адвокатско възнаграждение. От приложения на л.5 от първоинстанционното дело договор за правна защита и съдействие, се установява, че действително Т. П. е упълномощил адв.Ч. да го представлява по делото. Не е посочено обаче нито уговорено адвокатско възнаграждение, нито начин на плащането му. Ето защо и адвокатско възнаграждение не може да бъде присъдено (в този смисъл и т.1 на тълкувателно решение № 6 от 06.11.2013г. на ВКС по т.д.№ 6/2012 г., ОСГТК). Не е отразено също така в договора за правна помощ и това, че се касае до оказване на безплатна правна помощ по реда на чл.38 от ЗАдв., каквато хипотеза се поддържа, че е налице в случая. Ето защо и съдът няма как да присъди възнаграждение на основание чл.38 ЗАдв., без да бъде отбелязано това изрично в договора за правна защита. Тук следва да се посочи, че когато в съдебното производство насрещната страна дължи разноски, съгласно чл.38, ал.2 от ЗАдв. адвокатът, оказал на

страната безплатна правна защита, има право на адвокатско възнаграждение, в размер, определен от съда, което възнаграждение се присъжда на адвоката. За да упражни адвокатът това свое право, е достатъчно да представи сключен със страната договор за правна защита и съдействие, в който да посочи, че договореното възнаграждение е безплатно в някоя от хипотезите по чл.38, ал.1 от ЗАдв., като не се нуждае от доказване обстоятелствата по споменатата точка. В случая, както вече се отбеляза, това не е направено и не съществува правно основание за присъждане на адвокатско възнаграждение пред районния съд. Изложените от жалбоподателя доводи, че ищеца П. е колега на процесуалния представител, тъй като е служител в МВР, също не могат да променят горните изводи, доколкото тези обстоятелства не са отразени изрично в договора за правна защита, с позоваване на относимата хипотеза на чл.38, ал.1 ЗАдв. Ето защо правилно районният съд не е присъдил в полза на ищеца адвокатско възнаграждение.

Съдът счита обаче, че в полза на ищеца следва да се присъдят съобразно уважената част от иска разноските за заплатения депозит за вещо лице, с представеното пред въззивния съд платежно нареждане на л.19 от делото. В последното по делото съдебно заседание, проведено пред районния съд, след определяне възнаграждението на вещото лице, съдът действително е указал на ищеца да внесе в едномесечен срок по сметка на РС – Сандански остатък от дължимото се на вещото лице възнаграждение в размер на 240, 13 лв. Районният съд обаче е пропуснал да укаже на ищеца, че в този срок следва и да представи документа за плащането в съда. Ето защо и предвид допуснатото процесуално нарушение от районния съд, изразяващо се в това, че не е указал на ищеца задължението му да представи в съда вносната бележка, извършеното от ищеца плащане с платежното нареждане от 12.03.2020 г. /на л.19 от делото/, в размер на 147, 50 лв. за депозит за вещото лице, следва да бъде зачетено от въззивния съд, като на основание чл.78, ал.1 ГПК в полза на ищеца П. следва да се присъди сумата от 65, 86 лв., съобразно уважената част от иска. В този смисъл, атакуваното решение, следва да се допълни в частта за разноските, като в полза на П. се присъди също така и сумата от 65, 86 лв., представляваща сторени допълнителни разноски за депозит за вещо лице по представеното платежно нареждане от 12.03.2020 г. на л.19 от въззивното дело.

Предвид изхода от въззивното дело (неоснователност на жалбите), разноските следва да останат за сметка на страните, както са ги направили.

Водим от горното, Благоевградският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение №733 от 04.05.2020 г., постановено по гр.д.№70/2019 г. по описа на РС – Сандански, в атакуваните части: с която е уважен предявения по делото иск за главница за сумата над 789 лв. до присъдената такава от 2003 лв. и е определен началния момент на законната лихва; с която е отхвърлен иска за главница за сумата над 2003 лв. до пълния предявен размер от 3973 лв.; както и в частта, с която е отхвърлен иска за заплащане на сумата от 513, 17 лв., представляваща обезщетение за забава, за периода от 16.10.2017 г. до 23.01.2019 г.

В частта, с която искът за главница е уважен до сумата от 789 лв., решението е влязло в законна сила, поради необжалването му в срок.

ДОПЪЛВА Решение №733 от 04.05.2020 г., постановено по гр.д.№70/2019 г. по описа на РС – Сандански, като **ОСЪЖДА** Застрахователно акционерно дружество „ОЗК-ЗАСТРАХОВАНЕ“, ЕИК 121265177, гр.София, район Възраждане, ул.“Света София“ №7, ет.5, представлявано от А. П. Л. и Р. К. Д., да заплати на Т. К. П. , ЕГН *****, гр.*, ул.“***** сумата от още 65, 86 лв. (шестдесет и пет лева и осемдесет и шест стотинки), представляваща сторени допълнителни разноси по първоинстанционното дело, съобразно уважената част от иска, изразяващи се в заплащане на депозит за вещо лице с представеното платежно нареждане на л.19 от въззивното дело.

ПОТВЪРЖДАВА решението в частта за разностите в останалата му част.

РЕШЕНИЕТО на основание чл.280, ал.3, т.1 ГПК не подлежи на касационен контрол.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____